

**STŘEDNÍ ŠKOLA
STAVEBNÍCH ŘEMESEL
BRNO-BOSONOHY,
příspěvková organizace**

Minimální preventivní program

Číslo vydání: 1.

**Účinnost od: 1.9.2023
do:**

ZPRACOVAL:

Mgr. Arnošt Bár
Školní metodik prevence
rizikového chování žáků

OVĚŘIL:

Ing. Ivana Fischerová
Manažer kvality

SCHVÁLIL:

Ing. Jiří Košťál
Ředitel školy

ZÁVAZNÝ PRO:

Střední školu
stavebních řemesel
Brno-Bosonohy,
příspěvkovou
organizaci
IČ: 00173843

Zřizovatel: Jihomoravský kraj
Emailová adresa: sekretariat@soubosonohy.cz
Webová adresa: www.soubosonohy.cz
Kontakt: +420 547 120 661

Ředitel školy Ing. Jiří Košťál
kostal@soubosonohy.cz
+420 547 120 655

Zástupce ředitele pro teoretické vyučování Mgr. Zdeněk Měřinský
merinsky@soubosonohy.cz
+420 547 120 757

Zástupce ředitele pro odborný výcvik Mgr. Petr Vítek
vitek@soubosonohy.cz
+420 547 120 663

Zástupce ředitele pro VMV Mgr. Roman Komínek
kominek@soubosonohy.cz
+420 547 120 641

Ekonomický úsek Jaroslava Vaňková
vankova@soubosonohy.cz
+420 547 120 634

Výchovný poradce PhDr. Jana Huňáčková
hunackova@soubosonohy.cz
+420 547 120 726

Metodik prevence: Mgr. Arnošt Bár
bar@soubosonohy.cz
+420 547 120 732

Ing. Hana Kresánková
kresankova@soubosonohy.cz
+420 547 731

Vedoucí Školského poradenského pracoviště PhDr. Hana Pospíšilová
psycholog@soubosonohy.cz
+420 702 193 137

1. Úvod

Minimální preventivní program (dále MPP) Střední školy stavebních řemesel Brno-Bosonohy, příspěvkové organizace (dále škola) je nedílnou součástí realizovaného školního vzdělávacího programu a je zpracován na základě Metodického pokynu k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (MŠMT ČR č. j.: 21291/2010-28). Je zaměřen na podporu výchovy žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj, posilování sociálně komunikativních kompetencí, vytvoření a udržení zdravého sociálního klimatu ve škole. Na realizaci a tvorbě MPP se pod vedením ředitele školy podílí celý pedagogický sbor, ale také odborníci z institucí, které se zabývají prevencí rizikového chování. MPP se rovněž orientuje na podporu vlastní aktivity žáků. Tvorbu a vyhodnocení realizace provádí školní metodik prevence v úzké spolupráci s ostatními odborníky ze specializovaných funkcí.

2. Charakteristika školy

Škola je státním zařízením, jehož zřizovatelem je Jihomoravský kraj. Rozsáhlý areál, snadno dosažitelný MHD, se nachází v Brně-Bosonohách.

Škola je postupně modernizována tak, aby co nejlépe odpovídala současným trendům výuky a vzdělávání žáků nejen z Jihomoravského regionu. Součástí školního areálu je vše, co je třeba jak pro přípravu kvalifikovaných odborníků i pro vyžití žáků ve volném čase. K tomuto účelu slouží budovy pro teoretické vyučování, pracovní dílny pro jednotlivé profese, tělocvična s posilovnou a komplexem hřišť, jídelna s výdejnou stravy.

Výuka je rozdělena na teoretické a odborné vzdělávání. Teoretická část zahrnuje všeobecné předměty, spolu s teoretickou přípravou na odbornost budoucí profese. Odborné vzdělávání se pak člení dle jednotlivých studijních oborů – čalouník, kominík, tesař, klempíř, strojní mechanik, instalatér, zedník, umělecký truhlář, truhlář, pokrývač, mechanik plynových zařízení. Škola při odborném vzdělávání spolupracuje s cechy, stavebními koncerny, společnostmi, sdruženími a živnostníky. Žáci mohou vykonávat odborný výcvik formou stáží či individuálních programů ve spolupracujících firmách.

Výuka je bezplatná. Žákům jsou poskytovány zdarma pracovní oděvy, obuv, náradí a bezpečnostní a ochranné pomůcky. V rámci přípravy na budoucí povolání se žáci účastní domácích a mezinárodních soutěží odborných dovedností, v nichž se obvykle umísťují na předních pozicích.

Absolventům je škola nápomocná při zprostředkovávání zaměstnání s trvalou perspektivou a nadprůměrnými výdělky u zavedených a prosperujících firem, se kterými škola dlouhodobě spolupracuje.

3. Principy primární prevence

Škola systematicky vede žáky k osvojování si norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech respektujících identitu a individualitu žáka. Pedagogové a zaměstnanci školy cílí na rozvoj pozitivních mezilidských vztahů, úctu k životu druhého člověka, humánní tolerantní

jednání v souladu s právními normami. Důraz je kladem i na osobní finanční odpovědnost jedince. Z pohledu prevence se jako nejrizikovější skupina jeví žáci nastupující do 1. ročníků. Dospívající žáci prochází výraznou změnou vzdělávacího prostředí, jakým je přechod ze ZŠ na SŠ a s tím související změny metody práce, zvýšení nároků na přípravu na vyučování, zvýšení nároků rozsahu studia teoretické i praktické části, v neposlední řadě utváření vrstevnických vztahů v novém třídním kolektivu. Důraz je kladen na smysluplné, proaktivní využívání volného času, jak v areálu školy, tak prostřednictvím mnoha volnočasových programů (kina, divadla, plavání, jump park aj.) v rámci města Brna.

4. Primární prevence

Primární prevenci ve škole zajišťuje školské poradenské pracoviště, které tvoří:

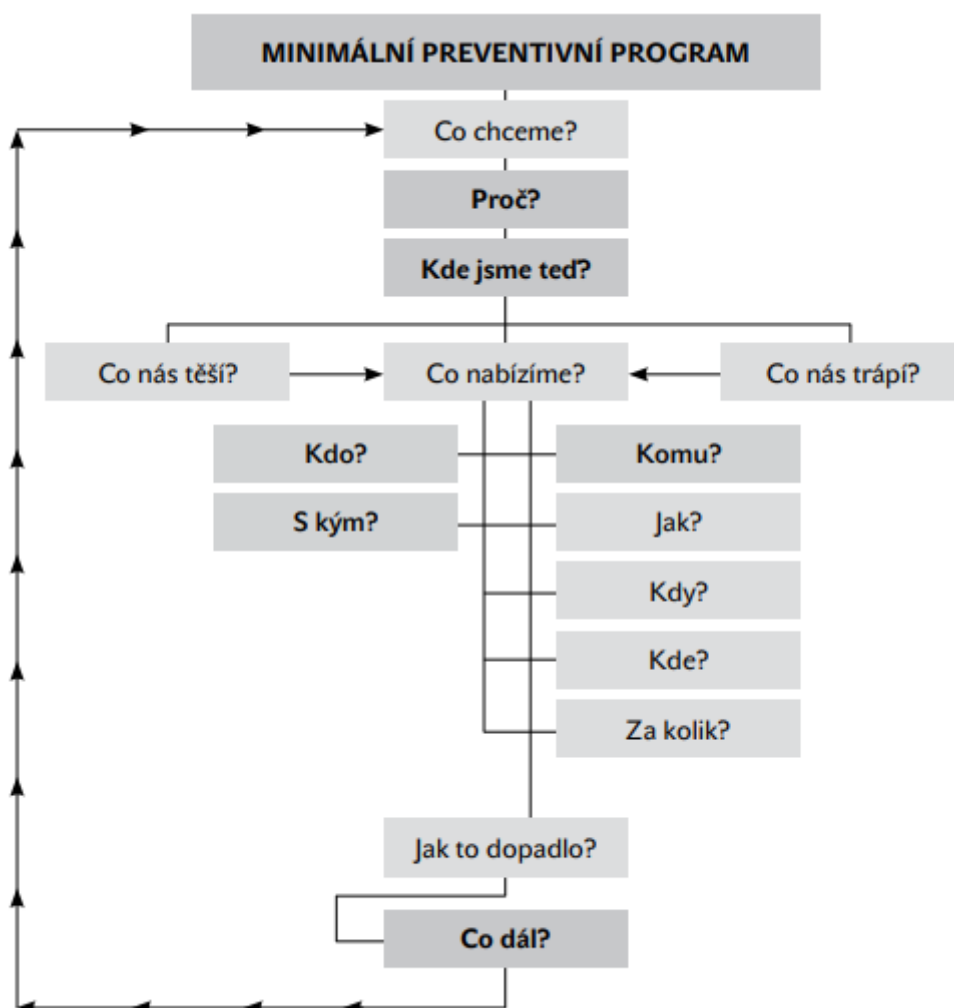
- **školní metodici prevence** – řeší sociálně patologické jevy, prevenci těchto jevů i prevence omamných a psychotropních látek (OPL),
- **výchovná poradkyně** – se zaměřuje na řešení konkrétních problémů v oblasti výchovného poradenství žákům se speciálními vzdělávacími potřebami dle Vyhlášky 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Spolupracuje se školskými poradenskými zařízeními – Pedagogicko-psychologickými poradnami (PPP) a Speciálními pedagogickými centry (SPC),
- **školní sociální pracovníce** – poskytuje žákům, jejich zákonným zástupcům a pedagogům psychologickou pomoc a poradenství. Spolupracuje s učiteli, zákonnými zástupci, žáky a návaznými sociálními institucemi (policie, OSPOD, PPP aj.).

5. Analýza současného stavu

Analýza rizikového chování žáků ve škole je klíčová pro zjištění aktuálního stavu, stanovení příčin rizikového chování i vytyčení cílů prevence.

Metodik prevence zpracovává evidenci výskytu rizikového chování ve škole. Dle závažnosti jednotlivých případů je veden krizovými scénáři doporučených metodickými pokyny MŠMT. Úzce spolupracuje s výchovnými poradci, se sociálním pracovníkem (školním psychologem) a s vedením školy. Závažné případy konzultuje s okresním metodikem prevence či dalšími odborníky.

Úzká spolupráce školního metodika prevence s výchovným poradcem a sociálním pracovníkem, třídními učiteli, učiteli odborného výcviku a dalšími pedagogickými i nepedagogickými pracovníky vede k včasnému odhalování nežádoucích projevů chování ve školním prostředí – šikana, kyberšikana, záškoláctví, školní neúspěšnost, vysoká absence, nízká motivace ke studiu, agresivita, alkohol a kouření, závislostní chování a jiné. Cílem úzké spolupráce je depistáž rizikových žáků, snaha jim pomoci. Řešit rizikové chování tak, aby nedocházelo ke konfliktním situacím a k narušování optimálního sociálního klimatu školy či třídy.

Co chceme, proč a kde jsme teď

Dlouhodobě usilujeme o vytváření kvalitního edukačně-výchovného prostředí:

- zlepšovat sociální klima,
- bezpečné prostředí,
- vytváření dobrých vztahů,
- příprava na budoucí řemeslné profese.

Co nás těší

- Podporovat aktivity žáků v rámci vzdělávacích oborů (soutěže odborných dovedností). Škola je hlavním organizátorem celorepublikové soutěžní přehlídky „České ručičky“ Stavební veletrh, Festival vzdělávání.
- Fandit našim žákům při sportovních, kulturních, zábavných akcích.
- Pracovat se žáky s OMJ a s národnostními menšinami.
- Rozvíjet dobré vztahy s mimoškolními institucemi v oblasti prevence a volného času (např. CVČ Lužánky, Lipka).
- Účastnit se besed, přednášek, workshopů týkající se rizikového chování mládeže.

- Pořádat adaptační pobyty pro žáky 1. ročníků.
- V rámci úseku mimoškolního vzdělávání žákům zajišťovat širokou dostupnost volnočasových aktivit (pravidelné kroužky i jednorázové aktivity např. keramika, lukostřelba, kreativní workshopy jako barvení hedvábí, výroba svíček, atd.).

Co nabízíme

- Preventivní aktivity pro rodiče
  - Třídní schůzky – 2x ročně
  - Individuální konzultace pro rodiče – dle potřeby
  - Dny otevřených dveří – 5x ročně
  - Nabídka poradenství - celoročně
- Preventivní aktivity pro učitele
  - Možnost individuálního vzdělávání – celoročně
  - Vánoční a závěrečné posezení všech zaměstnanců školy – 2x ročně
  - Pedagogické porady – 1x měsíčně
  - Porady předmětových komisí – 5x ročně
  - Schůzky školního poradenského pracoviště – 5x ročně
  - Pedagogické trojky (úzká spolupráce TU, mistrů OV a vychovatelů DM) – 10x ročně
- Preventivní aktivity pro žáky
  - Stmelovací pobyty pro žáky 1. ročníků (září, říjen) – třídní učitelé, učitelé OV, vychovatelé DM
  - Komunitní kruhy celoročně (celoročně) - PhDr. Hana Pospíšilová
  - Práce s třídním kolektivem (celoročně) - PhDr. Hana Pospíšilová
  - „Pochod’ák“ – červen Mgr. Bár
  - Tematické exkurze (celoročně) – pedagogičtí pracovníci
  - Mikulášský průvod
  - Spolupráce s nadačními fondy (celoročně)
  - Školní kroužky
  - Realizace ve výuce (viz tabulka) – učitelé TV

Český jazyk	Ochrana a využívání kulturních hodnot Obraz 1. světové války v literatuře Válečná tematika a téma holokaustu v literatuře Kultura vlastního jazykového projevu
Cizí jazyk	Zdravá strava Rodina Adrenalinové sporty Nehody a zranění
Občanská nauka	Základní lidské práva Rodinné právo Rasismus, xenofobie Mezilidské vztahy Radikalismu a extrémismus Svobodný přístup k informacím, kritický přístup k médiím Globální problémy lidstva Náboženství, náboženská hnutí a sekty
Tělesná výchova	Význam pohybu pro zdraví Hygiena a bezpečnost Fair play Relaxace
Informatika	Práce s informacemi a informačními zdroji, ověřování informací, práce s důvěrnými zdroji Bezpečnost na internetu „netiketa“
Svět práce, Ekonomika	Pracovní právo – bezpečnost a ochrana zdraví při práci Finanční odpovědnost Odpovědnost zaměstnance a odpovědnost zaměstnavatele
Člověk a příroda	Sexuálně rizikové chování Poruchy příjmu potravy Ochrana životního prostředí
Chemie	Problematika užívání návykových látek Bezpečnost práce Ochrana životního prostředí

Co nás trápí

- Nízká efektivita systémového snižování vysokých absencí některých žáků
- Neefektivní komunikace se zákonnými zástupci problémových žáků
- Dlouhodobě nižší účast zákonných zástupců na třídních schůzkách
- Neefektivní systematická práce s verbální agresí (vulgarismy, hrubé chování, vulgární přezdívky...)
- Časté pozdní příchody do hodin
- Obliba v kouření

6. Doporučení

Na zahájení školního roku školské poradenské pracoviště seznámí pedagogický sbor s MPP. Pedagogům budou v průběhu celého školního roku předávány informace o rizikovém chování žáků, nabídkách programů, metodách a formách specifické primární prevence.

Škola vychází z přesvědčení, že nejlepší prevencí je problémům předcházet. Preferuje pozitivní přístup, čerpající ze vzájemně přínosné, zdravé komunikace. Dbá na sebezkušenostní aktivity, které přinášejí pozitivní prožitky. Důraz přitom klade na individualitu žáků, posilování jejich zdravého sebevědomí, samostatného rozhodování a řešení problému.

7. Legislativní východiska

Metodický pokyn MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (MŠMT ČR č. j.: 21291/2010-28).

Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (čj. MŠMT – 21149/2016)

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027

Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2021

Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027

Vyhláška MŠMT č. 197/2016 Sb. O poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních.

Vyhláška č. 147/2011 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných.

Trestní zákoník 40/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Zákon 359/1999 Sb., O sociálně právní ochraně dětí

Zákon č.65/2017 Sb. O ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č.561/2004 Sb., O předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon).

Zákon č.563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů.

Prvky MPP jsou součástí školního řádu.

Vnější informační prameny pro MPP

- www.msmt.cz
- www.poradenskecentrum.cz
- www.prevcentrum.cz
- www.ipp.cz
- www.adiktologie.cz
- www.drogy-info.cz

- www.zivot-bez-zavislosti.cz
- www.prevence-info.cz
- www.sananim.cz
- www.podaneruce.cz
- www.drnespor.eu
- www.capld.cz/linky.php

Přílohy:

Příloha č. 1 Seznam vybraných kontaktů klientům

Příloha č. 2 Krizový plán školy (postup při řešení vybraných typů rizikového chování).

Příloha č. 3 Krizový plán při řešení kybersikany s účinností od 1. 9. 2020

Příloha č. 4 Pokyn ředitele č. 5/2020 k řešení šikany s účinností od 1. 9. 2020

Příloha č. 5 Pokyn ředitele č. 6/2020 k zákazu užívání drog, alkoholu a jiných návykových látek s účinností od 1. 9. 2020

V Brně, 29. 8. 2022

Instituce	Zaměření prevence	Adresa	Kontakt
Poradenské centrum pro drogy a jiné závislosti	primární a sekundární prevence	Sládkova 45, Brno	sladkova@pppbrno.cz
Podané ruce	prevence užívání drog		poradenskecentrum.cz
K- centrum		Vídeňská 3, Brno	drugazyl@podaneruce.cz
Terénní práce		Vídeňská 3, Brno	extc@podaneruce.cz
Centrum prevence		Hapalova 22, Brno	prevcentrum@podaneruce.cz
DPS - Elysium		Hapalova 22, Brno	elysium@podaneruce.cz
Psychiatrická ambulance		Hapalova 22, Brno	psychiatricka.ambulance@podaneruce.cz
Jamtana	doléčovací centrum	Francouzská 36, Brno	jamtana@podaneruce.cz
MOAT	alkohol, gambling	Masarykova 37, Brno	542214220 Dr. Novák
Teen Challenge		Pekařská 12, Brno	brno@teenchallenge.cz
Sdružení A-klubů	nízkoprahové zař. Soc, poradenství, alkohol.		
	poradne, rekvalifikace, krizová intervence		
	volnočasové aktiviy	Křenova 62a, Brno	akluby@akluby.cz
Linka důvěry AK	anonymní linka AK		linka.duvery@akluby.cz
			603 487 867
OS Lotos	doléčovací program - alkohol	Výstavní 24, Brno	739087588
		Dvořákova 13 Brno	739060350
Anonymní AT linka	linka pomoci- krizová intervence		www.atlinka.cz
MUDr. Novotná Jana	psychiatr	Jugoslávská 13 Brno	543210848
MUDR. Mgr. Jiří Šob	psychiatr	Charbulova 92, Brno	548525784
Národní linka prevence AIDS			800144444
AIDS Centrum FN Bohunice	info linka	Jihlavská 20, Brno	547192276
Centrum klin. Laboratoří	poradna HIV / AIDS	Gorkého 6, Brno	www.zubrno.cz
Psychiatrická léčebna	ambulance, hospitalizace	Húskova 2, Brno	www.plbrno.cz
Černovice			548123111
Psych. Léčebna Bohunice	krizové centrum	Jihlavská 20, Brno	KC 532323078

	poruchy příjmu potravy		linka naděje 547212333
Dětské KC SPONDEA,	krizové centrum, azyl, poradenství, terapie	Sýpka 25, Brno	krizovapomoc@spondea.cz
Dětská nemocnice	klinická psychologie PhDr. Pilát Milan	Černopolní 9, Brno	532234111
RATOLEST	preventivní práce s rizik.mládeží, streetwork	Kozí 2, Brno	ratolest@ratolest.cz
Bílý kruh bezpečí	oběti a svědci trestných činů, domácí násilí	Slovinská 41, Brno	bkb.brno@bkb.cz
Linka DONA	pomoc při domácím násilí		www.donalinka.cz
Magdalenium	pomoc obětem domácího násilí azylový dům		776 718 459 (nonstop)
	s utajenou adresou skupinová psychoterapie		magdalenium2@centrum.Cz
Fond ohrožených dětí		Francouzská 58, Brno	545215105
Linka vzkaz domů	pomoc dětem na útěku		800111113
Modrá linka	linka důvěry pro děti a mládež	Plovdivská 8, Brno	help@modralinka.cz
Dětský diagnostický ústav	ambulantní poradenství pro děti	DDU: Hlinky 140, Brno	
	(s poruchami chování) a jejich rodiče	SVP: G.Preisové 8, Brno	549240166
Diagnostický ústav	výchovné problémy – děti a mládež (SVP)	SVP Veslařská 246, Brno	svp.veslar@volny.cz
středisko výchovné péče			
Linka bezpečí			vzkaz domů 800 111 113 rodiče 840 111 234 pomoc@linkabezpeci.cz
Občanské sdružení ANABEL	poruchy příjmu potravy	Bratislavská 2, 60200 Brno	542214014
			602766542
			posta@anabel.cz
Dialog - občanská poradna	občansko-právní poradna	Nerudova 7, 60200 Brno	poradna.dialog@volny.cz
Trialog - občanská poradna	občansko-právní poradna	Orlí 20, 60200 Brno	op@trialog.brno.cz
MMB odbor sociální péče	sociální prevence a pomoc	Křenová 20, 602 00 Brno	543254511
Policie ČR	prevence	Cejl 4/6, 611 38 Brno	974625229
Měst. Policie	prevence	Jamborova 20, 615 00 Brno	548210035
Ombudsman	ochránce práv občanů	Údolní 39, 60200 Brno	podatelna@ochrance.cz

KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY

Úvodní informace

Tento dokument, který je součástí Minimálního preventivního programu, uvádí možnosti a stanovuje postupy při situacích spojených s rizikovým chováním žáka. Je určen řediteli školy (ŘŠ), metodikovi prevence (MP), výchovnému poradci (VP), třídním učitelům (TU) a ostatním pedagogickým pracovníkům jako návodná pomoc v postupu řešení nestandardních rizikových situací ve škole. Jeho základem je Metodický pokyn MŠMT 20006/2007-51 k primární prevenci sociálně-patologických jevů u dětí a studentů ve školách a školských zařízeních a Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č.j. 24 246/2008-6.

S obsahem tohoto dokumentu jsou seznámeni všichni pracovníci školy a je k dispozici u školního metodika prevence, na sekretariátě ředitele školy a ve sborovně.

Postup při řešení vybraných typů krizových situací spojených s rizikovým chováním žáka

Krizové situace rizikového chování žáka:

- Šikana a extrémní projevy agrese
- Rasismu, xenofobie, homofobie
- Kyberšikana
- Užívání drog, alkoholu a jiných návykových látek
- Krádež
- Poškození školního majetku (vandalismus)
- Zanedbávání školní docházky (záškoláctví)

1. Krizová situace - ŠIKANA A EXTRÉMNÍ PROJEVY AGRESE

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování.

Projevy šikanování

- *Přímá šikana* – může mít podobu fyzickou (např. bití, plivání, tahání za vlasy), verbální (např. vulgární nadávky, výhrůžky, násilné a manipulativní komentáře) nebo neverbální (např. urážlivá gesta a zvuky, používání zastrašujících výrazů ve tváři, nebo v řeči těla, ničení, schovávání, krádeň věcí nebo učebních pomůcek).

- *Nepřímá šikana* – má za cíl způsobit emocionální a psychologické utrpení. Hlavní agresor působí bolest tak, aby to vypadalo, že žádný takový záměr ve skutečnosti nemá. Nepřímá šikana je většinou nefyzická (např. záměrná ignorace žáka nebo učitele, rozšiřování pomluv a lží, ničení pověsti, reputace, ponižování před ostatními žáky i pedagogy, nepříjemné sexuální provokace).
- *Kyberšikana* (elektronická šikana) – může mít podobu např. zakládání falešných profilů na jméno žáka nebo učitele, prezentace ponižujících videí na portálech, zasilání vulgárních a výhrůžných SMS nebo e-maily.

Varovné signály šikanování

Posměšné poznámky na adresu žáka, dehonostizující přezdívky, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávislným nebo pohrdavým tónem. Nátlak na žáka, aby dával věcné dary šikanujícímu nebo za něj platil. Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k nucení spoluúčasti na nich jako strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné. Nepřiměřený fyzický kontakt, v němž je jeden z účastníků viditelně slabší a snaží se uniknout.

Nepřímé varovné signály šikanování

Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády. Při týmových sportech bývá volen do družstva mezi posledními, o přestávkách vyhledává blízkost učitelů. Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený, působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči, stává se uzavřeným. Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje, jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené, nápadný je zašpiněný nebo poškozený oděv. Žák stále postrádá své věci, odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy, mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy, začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole. Na těle může mít odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech:

- Dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností anebo poskytování školských služeb. Škola tuto skutečnost oznamuje zákonnému zástupci jak žáka, který byl útočníkem, tak žáka, který byl obětí.
- Škola ohlašuje orgánu sociálně právní ochrany dětí takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo.
- Dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR.

V rámci prevence šikany či řešení jednotlivých případů spolupracují pedagogičtí pracovníci. V době přestávek škola zajišťuje nad žáky dohled.

Její prevence je začleňována do výukových předmětů zejména občanské nauky nebo je zajišťována různými preventivními programy sociálně-patologických jevů (viz. Minimální preventivní program) + Pokyn ředitele k řešení šikany č. 5/2020 s účinností od 1. 9. 2020.

Odhalení šikany bývá někdy obtížné i pro zkušeného pedagoga. Nejzávažnější negativní roli hraje strach, oběti, pachatelů a dalších účastníků.

V případě podezření na šikanu každý pracovník školy neprodleně oznámí tuto skutečnost řediteli školy. Ředitel školy na podkladě kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikany rozhodne, zda řešení zvládne škola sama, nebo si povolá odborníka specialistu.

Doporučený postup řešení:

- Všichni pedagogičtí pracovníci sledují chování žáků a zachovávají k žákům profesionální přístup.
- Třídní učitel je v pravidelném kontaktu se žáky, zajímá se o jejich problémy a jejich vzájemné vztahy.
- V případě konfliktů se pokouší zjistit příčinu a snaží se zamezit dalšímu rozvoji konfliktů.
- V případě podezření na výskyt šikany neprodleně každý z pedagogů informuje třídního učitele.
- Třídní učitel ihned upozorní metodika prevence.
- Metodik prevence provede v součinnosti s ostatními odborníky krizového týmu (v případě podezření) vyšetřování a informuje ředitele školy.

Učitel je svědkem šikany – agresivního chování a násilí:

- Bezprostřední ochrana oběti! Oběť odvést okamžitě ze třídy, z kolektivu.
- Konfrontace a spolupráce s ostatními pedagogy.
- Oznámit situaci pracovníkům ŠPP a vedení školy, konzultovat další postup.

- Pokračovat v pomoci a ochraně oběti (např. zajistit lékařské vyšetření, zvýšený dohled, bezpečný příchod a odchod ze školy).
- Kontaktovat a informovat zákonného zástupce oběti.
- Nalezení vhodných svědků, zahájení šetření s ostatními členy preventivního týmu, upozornit svědky na provádění zápisu šetření.
- Individuálního šetření s agresorem za přítomnosti pracovníků ŠPP, pořízení zápisu.
- Setkání výchovné komise, projednání výsledků šetření, navržení výchovného opatření.
- Informovat ZZ žáka-agresora, seznámit ho se závěry šetření a udělením výchovného opatření.
- Informovat ZZ poškozeného žáka o provedených opatřeních a prevenci.
- Informovat třídní kolektiv o události, vysvětlit nebezpečí agrese či šikany, možné důsledky, oznámit přijatá výchovná opatření.
- Práce s třídním kolektivem – poučení žáků, sledování situace ve třídě, preventivní program
- Dle závažnosti situace nahlášení příslušným institucím – Policie ČR, PPP, OSPOD.

Škola transparentně deklaruje nesouhlas s jakýmkoliv formami fyzické a verbální agrese. Žáci budou mluvit a chovat se tak hrubě, jak jim to sociální okolí dovolí. Vulgarismy a násilí nemohou žáci používat jako nástroj mezi-vrstevnické komunikace.

Primární prevence agrese

- Podporou tolerance, vědomím sounáležitosti a spoluprací mezi žáky
- Posilováním dobrých vztahů ve třídě i ve škole, podporou zdravého klima ve třídách, ve škole

Doporučený postup při verbální agresi

- Stanovit ve třídě obecná pravidla soužití, vyjádření základní morálních, etických, společenských hodnot. Pravidla tvořit společně se žáky a jasně v nich deklarovat požadavek slušného mluvení a chování
- Žáky trpělivě opravovat, korigovat, dávat jasně najevo, že veřejné užívání hrubých výrazů není ve škole přípustné a společensky je to nevhodné.

Doporučený postup při fyzické agresi – Obdobný jako v případech „šikany“

2. Krizová situace – RASISMUS, XENOFOBIE, HOMOFOBIE

Rasistické chování je takové, které na základě přisouzení psychických a mentálních schopností a dovedností skupinám definovaným podle biologického, rasového či národnostního původu příslušníky těchto skupin nepřiměřeně nebo negativně hodnotí a případně (ve formě „tvrdého rasismu“) je i poškozují. Xenofobní chování je takové, které na základě subjektivně stanovených prvků cizosti (jinakosti) vyvolává obavy ze subjektů, které jsou jako cizí pojímány a v krajních případech může vést k jejich poškozování, což vyvolává protireakci.

Primární prevence rasismu a xenofobie

Žákům je třeba zprostředkovávat demokratické hodnoty a principy lidských práv a tolerance. Také s nimi hovoříme o extremismu a o negativních spojených s minulostí a současností extremismu, rasismu, xenofobie a antisemitismu a možnostech sankcí za projevy extremismu a souvisejících jevů.

Doporučené postupy v případě zjištění rasismu či xenofobie

- Je třeba prozkoumat hloubku extremistického přesvědčení u jednotlivců, případně vazby na extremistickou skupinu mimo školu. Zároveň je třeba detekovat rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole.
- Je třeba okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky
- V případě hlouběji zakotvených postojů (opakované verbální či vizuální projevy s možným extremistickým podtextem, účast žáka v extremistické partě, užití násilí s extremistickým podtextem) informujeme rodiče a nabídneme jim spolupráci.
- V případě závažných projevů (především násilných) informujeme Policii České republiky (podezření na promyšlenou a extremisticky, rasisticky, xenofobně nebo antisemitsky motivovanou činnost a na takto motivované vážnější formy násilí).
- Ve výuce se zaměříme na výuku této problematiky, pozveme experty k diskuzi se žáky.

Vzhledem k závažnosti tohoto tématu TU neprodleně zajistí bezpečnost případné oběti, dále oznámí skutečnost zákonným zástupcům agresora i oběti a postupuje dle preventivního plánu proti šikaně, popř. informuje PČR dle závažnosti situace, případnému ohrožení bezpečí oběti.

Přestupek je hodnocen různými stupni výchovných opatření v souladu s aktuálním Školním řádem. Pokud se jedná o propagaci bez konkrétní oběti, je potřeba informovat rodiče žáků, se žáky provést okamžitou intervencí na dané téma, pokud je situace mimo kontrolu, přizvat odpovědné a odborné instituce na pomoc s intervencí.

3. Krizová situace - KYBERŠIKANA.

Jde o šikanu prováděnou prostřednictvím digitálních médií – mobilních telefonů, internetu, sociálních sítí.

- Kyberšikana mezi žáky
- Kyberšikana učitele

Doporučený postup řešení:

1. Řešíme ihned, jakmile se o ní dozvíme.
2. Rychle domluvit spolupráci s ostatními pedagogy při vyšetřování!
3. Zajistit důkazy.
4. Zajistit ochranu oběti, je-li to možné.
5. Kontaktovat zákonné zástupce (oběti i agresora).
6. Kontaktovat Policii ČR, OSPOD.
7. Důsledně využijeme všech zákonných prostředků (např. mobilní telefon může být agresorovi odebraný, uložený u ředitele školy a předán zákonným zástupcům).
8. Následně zvolíme pro práci se třídou preventivní program – kyberšikana.

4. Krizová situace - UŽÍVÁNÍ DROG, ALKOHOLU A JINÝCH NÁVYKOVÝCH LÁTEK.

Při konzumaci nebo při zjištění, že žák přechovává drogy, alkohol nebo jiné návykové látky (dále OPL) postupuje škola podle Pokynu ředitele č. 6/2020 k zákazu užívání drog, alkoholu a jiných návykových látek. Zkoušku na přítomnost alkoholu nebo OPL může provádět na základě důvodného a prokazatelného podezření: na úseku OV - technik BOZP, na úseku TV - metodici prevence, na úseku VMV vychovatelé nebo domovníci. Test na OPL provedený ve škole je orientační. O provedené zkoušce a jejím výsledku musí být vyhotovený záznam. O testování a jeho výsledku je neprodleně informován zákonný zástupce žáka.

Doporučený postup řešení:

1. Primárně zabránit další konzumaci OPL (odebrat OPL).
2. Zhodnotit, podle momentálního stavu, zda žákovi nehrozí zdravotní nebo jiné nebezpečí.
3. Metodik prevence zajistí provedení orientačního odběru ze slin.
4. Bezodkladně vyrozumět zákonného zástupce (ZZ) žáka (nezletilého i zletilého), v případě, že žák není schopný pokračovat ve výuce, bude ZZ vyzván, aby si žáka vyzvednul ve škole. Případně může metodik prevence kontaktovat policii ČR nebo zdravotnické zařízení.

5. V případě pozitivního výsledku orientačního testu je zákonnému zástupci žáka doporučeno provést test na přítomnost OPL v certifikované laboratoři a o výsledku informovat školu.
6. Je-li ZZ žáka nedostupný, vyrozumí škola OSPOD a postupuje podle jeho pokynů.
7. V případě, že žák přechovává drogy nebo provádí jejich distribuci, informuje škola Policii ČR. Jedná se o trestný čin.
8. O skutečnosti musí být provedený zápis.

5. Krizová situace - KRÁDEŽ

Krádež věcí v hodnotě do 10000 Kč je přešupek proti majetku uvedený v § 50 přešupkového zákona č. 200/1990 Sb.

Pokud se přešupku proti majetku dopustí osoba mladší 15 let, není možné přešupek projednat u přešupkové komise, bude odložen.

Pokud se takový přešupek stal v době pobytu žáka ve škole, jednoznačně jde o porušení školního řádu.

Doporučený postup řešení:

1. Třídní učitel nahlásí přešupek žáka řediteli školy a projedná ho s metodikem prevence, výchovným radcem a sociální pracovníci.
2. Preventivní tým projedná přešupek se žákem, včetně sankce, která mu hrozí.
3. Preventivní tým projedná přešupek se zákonným zástupcem žáka včetně sankcí, které mu hrozí.
4. V případě opakování přešupkového jednání u stejného žáka nebo rozmáhání se krádeží po celé škole informuje ředitel školy policii ČR. Opakované přešupkové jednání lze hlásit přímo na OSPOD.

Pokud se žák zmocní cizí věci a užije přitom proti jinému násilí, dopustí se trestného činu loupeže. Trestný čin loupeže vždy oznamuje ředitel školy Policii ČR.

6. Krizová situace - POŠKOZENÍ MAJETKU (VANDALISMUS)

Dojde-li ke škodě nižší než 10000 Kč, může se jednat o přešupek. Vyšší škoda zakládá podezření na spáchání trestného činu. Pokud se přešupku dopustil žák mladší 15 let nelze případ řešit u přešupkové komise, bude odložen. Pokud se takový přešupek stal v době pobytu žáka ve škole, jednoznačně jde o porušení školního řádu.

Doporučený postup řešení: Předpokládá se stejný postup jako u přešupkové krádeže.

7. Krizová situace - ZANEDBÁVÁNÍ ŠKOLNÍ DOCHÁZKY, ZÁŠKOLÁCTVÍ

Za záškoláctví („chození za školu“) je označováno jako porucha chování, která může být spjata s negativním přístupem ke škole. Jedná se neomluvenou absence žáka, který úmyslně zanedbává školní docházku bez omluvitelného důvodu, nezřídka bez vědomí rodičů. Záškoláctví není problémem pouze jedince, ale má i celospolečenské dopady. Je chápáno jako porušení školního řádu, současně jde o porušení školského zákona, který vymezuje povinnou školní docházku. Záškoláctví je nejvýraznější formou odporu dítěte ke škole. Nezřídka bývá spojeno s dalšími typy rizikového chování, které obvykle negativně ovlivňuje osobnostní vývoj jedince. Často bývá nepřiměřenou formou řešení konfliktních situací v rodině, ve škole či ve výchovných institucích, přičemž k němu mají sklon zejména děti, které se subjektivně cítí neúspěšné, nezařazené ve skupině nebo prožívají úzkost a strach v prostředí, ve kterém se pohybují.

Primární prevence záškoláctví

- Prostřednictvím školního vzdělávacího programu je třeba posilovat u žáků kladný vztah ke škole, vzdělání, svým spolužákům a učitelům, nabízet pozitivní vzory chování a posilovat zdravé klima školy, nabízet mimoškolní zájmové činnosti.
- Žáky a rodiče je třeba důsledně seznámit se školním řádem.

Doporučené rady při zjištění záškoláctví

- Nejdůležitějším momentem je zjištění příčiny, proč se žák k záškoláctví uchyluje. Na základě tohoto zjištění je možné dále jednat. Při hledání příčin si udělat dostatek času pro analýzu případu, spojit se s rodiči, případně psychologem.
- Nezbytnou podmínkou pro hledání účinných strategií k postupnému překonávání vzniklých obtíží je spolupráce rodičů, učitele a i poradenských pracovníků školy.
- Chceme-li zvolit správný způsob pomoci a integrovat žáky do školy, musíme vzít v úvahu rozdíly mezi záškoláky a dětmi odmítajícími školu.
- Dalším důležitým krokem je získání rodičů ke spolupráci, nikoli k boji mezi školou a žákem
- Je-li záškoláctví důsledkem neúnosné školní situace, navodit změnu. Naplánovat dlouhodobá opatření, aby se situace neopakovala.
- Rozmáhá-li se záškoláctví ve větším rozsahu a máme-li podezření na hrozbu závislosti, spolupracovat s pedagogicko-psychologickou poradnou a centry - SPC, OSPOD, SVP
- Učit se v třídním kolektivu vyčist, jaké postavení má problémový žák. Bojí-li se učitelům nebo rodičům svěřit, zprostředkovat mu péči psychologa.
- Pomoci žákovi při návratu do třídy. Doprovodit ho při návratu do kolektivu. K vyřešenému případu se již nevracet a neprojevat nedůvěru.

- Domluvit se s rodiči na pravidelné komunikaci, aby bylo případně další záškoláctví včas odhaleno.

Postup řešení, omlouvání nepřítomnosti:

- Jednotlivá doporučení a postup jsou zakotveny ve Školním řádu.
- Jednotný postup je dán Metodickým pokynem MŠMT č. 10 194/2002 – 14.
- Pokyn ředitele školy č. 4/2020 k omlouvání absence s účinností od 1. 9. 2020
- Neomluvené či zvýšené absenci informuje třídní učitel výchovného poradce a školního metodika prevence.
- Opakovanou neomluvenou absenci menšího rozsahu řeší třídní učitel se zákonným zástupcem žáka formou pohovoru. Třídní učitel projedná důvod nepřítomnosti žáka a způsob omlouvání jeho nepřítomnosti a upozorní na povinnosti stanovené zákonem.
- Třídní učitel seznámí zákonného zástupce žáka s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence. Z jednání bude proveden zápis, jehož součástí bude způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem žáka. Obě strany zápis podepíší.
- Při vyšším počtu neomluvených hodin a nezlepšení situace po jednání se ZZ žáka oznámí TU pracovníkům školního poradenského pracoviště, je svoláno setkání zákonný zástupce žáka, třídního učitele a výchovného poradce či metodika prevence. O průběhu jednání se provede zápis, který zúčastněné osoby podepíší.
- V případě, že neomluvená absence žáka narůstá i po opatření, viz výše, ředitel školy na základě návrhu pracovníků školního poradenského pracoviště bezodkladně pošle oznámení o pokračujícím záškoláctví s náležitou dokumentací příslušnému orgánu sociálně právní ochrany dětí. Tato ohlašovací povinnost vychází z platné právní úpravy. Žákovi s neomluvenou absencí je uděleno výchovné opatření dle platného Školního řádu.

OZNAMOVACÍ POVINNOST ŠKOLY:

- Vždy, když dojde při vyučování nebo při poskytování školských služeb k nějakému protiprávnímu jednání anebo k jednání, které bylo významně nebezpečné pro žáky (přestupek, trestný čin).
- Každý učitel má povinnost překazit trestný čin jeho včasným oznámením řediteli školy, který kontaktuje Policii ČR, nebo ohlásit již spáchaný trestný čin.
- Ředitel školy má povinnost ohlásit na OSPOD všechny skutečnosti, které nasvědčují tomu, že je žák (nezletilý) v ohrožení, že ho ohrožuje někdo jiný, nebo že ohrožuje svým chováním samo sebe. Oznámení provede bez zbytečného odkladu.
- CO oznamujeme - násilí, loupež, vydírání nebo utiskování, vyhrožování a pronásledování, ničení osobních věcí, omezování osobní svobody. V případě neoznámení

nebo nepřekažení trestného činu je možný trestní postih odnětí svobody až na tři roky, nebo finanční pokuta do výše 50 000 Kč pro školskou právnickou osobu.

- Pro vlastní školní šetření i pro oznámení věci je nutné vést přesnou dokumentaci.
- Za školu oznamuje vybraný člen krizového týmu po dohodě s ředitelem školy.

VYBRANÉ WEBOVÉ STRÁNKY:

www.bezpecnyinternet.cz

www.bezpecne-online.cz

www.ibezpecne.cz

www.pomoc-online.cz

www.horkalinka.cz

www.linkabezpeci.cz

www.minimalizacesikany.cz

www.sikana.cz

www.napisnam.cz

Jedním z cílů je také zlepšení spolupráce s rodiči a podpoření jejich motivaci k většímu zájmu o prospěch a absenci jejich dětí. Nadále se věnujeme finanční gramotnosti zletilých žáků, abychom podpořili jejich osobní kompetence potřebné k samostatnému fungování ve společnosti. Velmi důležitou oblastí je podpora smysluplného využívání volného času.